

Nr 154.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lönereglering för överståthållarämbetets kansli m. m.; given Stockholms slott den 13 februari 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att dels godkänna ej mindre det av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till avlöningsstat för överståthållarämbetets kansli, att tillämpas från och med år 1921, än även de av departementschefen förordade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av de i berörda statförslag upptagna avlöningsförmånerna;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1921 tillträder ordinarie befattning vid överståthållarämbetets kansli, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar vid överståthållarämbetets kansli, vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt hittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem;

dels besluta, att pensionsunderlaget för överståthållaren och underståthållaren skall, räknat från och med den 1 juli 1920, utgöra 6,000 kronor;

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 128 häft. (Nr 154.) 1

dels från och med år 1921 höja det å överståthållarämbetets stat uppförda anslaget till hyresersättning för överståthållarämbetets kanslis ämbetslokal från 11,600 kronor med 4,000 kronor till 15,600 kronor;

dels, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1921 höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till överståthållarämbetet från 98,622 kronor med 25,200 kronor till 123,822 kronor;

dels ock för gäldande av förhöjd hyra för överståthållarämbetets kanslis ämbetslokal på tilläggsstat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. Holmquist.

*Utdrag ur protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari
1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Holmquist anförde:

I skrivelse den 28 december 1916 gjorde överståthållarämbetet fram- Inledning.
ställning om förbättring av löne- och pensionsförmåner för överståthål-
laren och underståthållaren samt de befattningshavare hos ämbetet, som
uppbära avlöning från statsverket. Sedan ämbetet i skrivelse den 8 juli
1918 gjort ytterligare framställning i ärendet, har detsamma remitterats
till lönerегleringskommittén för yttrande.

Då kommitténs utlåtande i ärendet vid tiden för avlåtande av stats-
verkspropositionen till innevarande års riksdag ej inkommit, föreslog Kungl.
Maj:tt på min hemställan under punkten 80 i femte huvudtiteln av be-

rörda proposition riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlätas, från och med år 1921 beräkna en höjning av det ordinarie anslaget till överståthållarämbetet från dess nuvarande belopp 98,622 kronor med 26,378 kronor till 125,000 kronor.

Sedan numera lönerregleringskommittén den 29 januari 1920 avgivit det infordrade utlåtandet i ärendet, anhåller jag att få underställa det samma Kungl. Maj:ts prövning.

Nu gällande
lönebestäm-
melser.

Till en början torde böra lämnas en redogörelse för nu gällande lönebestämmelser för de befattningshavare hos överståthållarämbetet, som helt eller delvis uppbära avlöning av statsmedel.

Överståt-
hållaren.

Vad då först överståthållaren beträffar, utgår hans avlöning för närvarande med följande belopp årligen:

Från statsverket:

Lön	kronor 4,681: 45	
Taffelpenningar	» 2,001: —	
Lönetillökning	» 2,317: 55	9,000: —

Från Stockholms stad:

Till extra utgifter	kronor 7,000: —	
Anslag till ved	» 2,000: —	9,000: —
	<u>Summa kronor</u>	<u>18,000: —</u>

Dessutom åtnjuter överståthållaren fri boställsvåning.

För åren 1918 och 1919 hava Stockholms stadsfullmäktige beviljat en höjning till 5,000 kronor av årsanslaget till ved.

Underståt-
hållaren och
överståthål-
larämbetets
kansli.

Nu gällande bestämmelser angående avlöningsförmåner för underståthållaren och överståthållarämbetets kansli datera sig i väsentliga delar från år 1880. Nämnda års riksdag godkände nämligen, i anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, avlöningsstat för underståthållaren och överståthållarämbetets kansli, att tillämpas från och med år 1881. Med iakttagande av vissa i staten sedermera gjorda ändringar är den samma för närvarande av följande lydelse:

	Lön kronor	Tjänst- görings- penningar kronor	Orts- tillägg kronor	Summa kronor	
Underståthållaren	5,000	2,000	—	7,000	
Sekreteraren	4,400	1,500	—	5,900	} Efter 5 år kan lönen hö- jas med 600 kronor.
1 notarie	1,500	1,000	—	2,500	
1 d:o	1,500	1,000	—	2,500	} Efter 10 år kan lönen hö- jas med 500 kronor.
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	
1 d:o	900	550	150	1,600	} Efter 3 år kan lönen hö- jas med 100 kronor, ef- ter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
Till överståthållarämbetets förfogande för extra biträden och vikariatsersättning m.m.	—	—	—	5,000	
Summa kronor	—	—	—	26,100	

Därjämte uppbär underståthållaren av Stockholms stad årligen ett belopp av 2,250 kronor till bestridande av extra utgifter.

Beträffande vissa naturaförmåner för vaktmästarna äro bestämmelser meddelade i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (sv. förf.-saml. nr 836).

Redan vid 1913 års riksdag anvisades vidare på extra stat för år 1914 ett anslag av 10,200 kronor för provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet (ämbetets kansli) anställda manliga och kvinnliga extra tjänstnehavares avlöningsförmåner.

Darvid beräknades, att arvodesbeloppet skulle motsvara, för tre kanslisters vad som då var bestämt för landskanslisterna i Stockholms län samt för ett kvinnligt biträde avlöningen efter den högre och för två kvinnliga biträden efter den lägre av de vid 1912 års riksdag godkända avlöningstyperna för kvinnliga biträden, dock med avdrag för envar av ifrågakörande tjänstemän och biträden av 50 kronor, svarande mot pensionsavgift för ordinarie tjänstnehavare.

Dessutom ansågs ålderstillägg böra utgå efter samma grunder som för ovannämnda ordinarie befattningshavare.

Arvodesbeloppen blevo alltså för kanslisterna 2,150 kronor och för de kvinnliga biträdena respektive 1,550 och 1,150 kronor jämte, i förekommande fall, ålderstillägg.

Anledningen till att medel till avlöande av berörda befattningshavare vid överståthållarämbetet anvisades endast på extra stat var, att nämnda tjänster icke lämpligen ansågos böra uppföras å ordinarie stat förrän i

samband med reglering av verket i dess helhet. Med berörda extra anslag avsågs att bestrida utgifterna för ifrågavarande befattningshavares avlönande i den mån det å staten upptagna anslaget å 5,000 kronor icke försloge därtill.

För samma ändamål hava av riksdagen sedermera anvisats anslag å extra stat för åren 1915—1919, varvid anslagen på grund av inträffad rätt till ålderstillägg för vissa av ifrågavarande befattningshavare successivt ökades till att för sistnämnda år utgöra 11,100 kronor.

Vid 1919 års lagtima riksdag föreslog Kungl. Maj:t för provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänst innehavares avlöningsförmåner anvisande på extra stat för år 1920 av ett förslagsanslag, högst, å 15,100 kronor, varjämte åskades ett anslagsbelopp å tilläggsstat för år 1919.

Höjningen av förslagsanslaget för år 1920 föranleddes i främsta rummet av anställandet av ytterligare en tjänsteman (kanslist) å överståthållarämbetets kansli. Behovet av denna befattning hade ansetts föreligga även för år 1919. Därförutom var en ökning av förslagsanslaget påkallad dels på grund av det av Kungl. Maj:t framlagda, av riksdagen i huvudsak godkända förslaget till löner reglering för kvinnliga biträden, vilket, såvitt anginge överståthållarämbetet, medförde en ökning av de kvinnliga biträdenas löneförmåner med visst belopp, dels ock av den omständigheten, att då dessa biträden vore berättigade till ålderstillägg, för vardera av två biträden borde beräknas tre ålderstillägg och för det tredje biträdet ett ålderstillägg. Efter tillkomsten av den nya manliga extra befattningen samt förhöjningen av de kvinnliga biträdenas avlöningsförmåner hade ock det beräknade beloppet för vikariatsersättningar till befattningshavare å extra stat ansetts böra ökas.

Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avsåg anställande av ytterligare en tjänsteman i överståthållarämbetets kansli, gav icke riksdagen anledning till annan erinran än att, då tjänsten ansågs icke kunna tillsättas förr än omkring halva året 1919 förflutit, det å 1919 års tilläggsstat för ändamålet åskade anslaget ansågs böra beräknas endast för senare halvåret.

I övrigt fann riksdagen ej skäl till erinran mot vad Kungl. Maj:t föreslagit; för år 1920 anvisades fördenskull det begärda förslagsanslaget, högst, 15,100 kronor.

Slutligen må erinras, hurusom vid 1919 års lagtima riksdag tillfällig löneförbättring tillerkändes vissa befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, varibland, jämte överståthållaren och underståthållaren, vissa befattningshavare vid överståthållarämbetets kansli.

Gällande avlöningsvillkor för underståthållaren och överståthållarämbetets kansli äro stadgade dels i kungörelsen den 28 maj 1880 (sv. förf.-saml. bih. 26) och dels, beträffande vaktmästarna, i kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (sv. förf.-saml. nr 836).

I sin skrivelse den 28 december 1916 erinrar överståthållarämbetet till en början, hurusom genom kungl. brev den 18 september 1908 för ämbets- och tjänstemän vid länsstyrelserna fastställdes lönestat, som tillförsäkrade dem förbättrade löneförmåner. Överståthållarämbetets kansli, som utgjorde den av staten avlönade avdelning av överståthållarämbetet, hade ej medtagits i nämnda löne reglering, utan gällde fortfarande för detta ämbetsverk den 1880 fastställda lönestaten med ovan omförmälda ändringar.

Då någon reglering av verket hittills icke kommit till stånd och då de löner, som nu utginge till samtliga tjänstemän vid ämbetets kansli utom kanslister, kvinnliga biträden och vaktmästare, grundade sig på en lönestat, som vore mer än 36 år gammal, finner sig överståthållarämbetet icke längre kunna lämna frågan om fortsatt löne reglering utan åtgärd från dess sida utan anser sig böra hemställa om sådan förbättring i löneförmånerna för kansliets ämbets- och tjänstemän, att de bleve likställda med motsvarande tjänstinnehavare vid landsstaten.

Överståthållarämbetet framlägger därefter sina förslag — för vilka längre fram skall utförligt redogöras — beträffande de olika befattningshavarna utom överståthållaren och underståthållaren. I fråga om dessa två ämbetsmän framhåller ämbetet, att därest Kungl. Maj:t skulle finna en löneförbättring för dem ej längre kunna uppskjutas samt Kungl. Maj:ts framställning därutinnan vunne riksdagens bifall, ämbetet komme att hos Stockholms stadsfullmäktige begära en proportionsvis motsvarande ökning av från huvudstaden utgående lönebidrag.

Beträffande behovet av en löne reglering för överståthållarämbetet och denna frågas behandling av såväl statsmakterna som Stockholms stad anför löne regleringskommittén huvudsakligen följande:

Kommittén hade ansett giltig anledning ej finnas att förbigå eller till framtiden undanskjuta spörsmålet om ny, definitiv löne reglering för överståthållaren och underståthållaren i Stockholm. Att, såsom överståthållarämbetet tänkt sig, det skulle ankomma på ämbetet att, efter det framställning om löneförbättring för överståthållaren och underståthållaren vunnit riksdagens bifall, hos Stockholms stadsfullmäktige begära en proportionsvis motsvarande ökning av

Reglering
av avlö-
nings-
förhållan-
dena för
vissa befatt-
ningshavare
vid över-
ståthållar-
ämbetet

Allmänna
syn-
punkter

Överståthållar-
ämbetet

Löne regle-
ringskom-
mittén

från huvudstaden utgående lönebidrag, syntes kommittén vara ett mindre lämpligt tillvägagångssätt. För kommittén tedde det sig såsom önskvärt och lämpligt, att spørsmålet om löneroglering för överståthållaren och underståthållaren måtte kunna, om möjligt, såväl i vad statsverket anginge som i vad på Stockholms stad ankomme, behandlas efter en gemensam plan.

Sedan Kungl. Maj:t den 11 april 1919 lämnat kommittén begärt bemyndigande att i ämnet förhandla med Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott, hade sådana förhandlingar påbörjats mellan kommittén och av beredningsutskottet därtill utsedda delegerade.

De delegerade hade därvid anført, hurusom under senare tid alltjämt ökade krav på ekonomiska uppoffringar drabbat huvudstadens kassa i och för genomförande och upprätthållande av sådana genom statsmakterna beslutade anordningar, lagar och förordningar, vilka i många fall alls icke och i andra fall till endast ringa del berörde eller ägde avseende på direkt kommunala angelägenheter.

Detta gällde särskilt beträffande de verksamhetsområden, vilka i ena eller andra avseendet sammanhängde med överståthållarämbetet samt dess nuvarande organisation och arbetsuppgifter, såsom polis-, uppboräds- och exekutionsväsendet.

Samtidigt med de ökade ekonomiska förpliktelser, vilka staden sålunda påtagit sig, hade de i vissa fall från statsverket utgående bidrag i det stora hela kvarstått oförändrade, under det att enligt delegerades mening staden borde hava ägt fullt giltiga anspråk på en i åtminstone någon mån motsvarande ökning av samma bidrag.

De omförmälda ekonomiska mellanhavandena mellan stat och kommun hade synts delegerade till icke ringa del böra kunna vinna en mer tillfredsställande reglering i samband med en ändrad organisation av överståthållarämbetets verksamhet; denna ändrade organisation syntes med fördel kunna upptagas till prövning i samband med förestående löneroglering för ämbetet.

Såsom grundläggande för en dylik ändrad organisation hade synts kunna åberopas de synpunkter, som framkommit inom den av stadsfullmäktige den 10 juni 1912 beslutade s. k. poliskommittén.

I sammanhang härmed hade delegerade ansett sig böra bringa i erinran det från stadens sida redan tidigare framförda kravet på inrättandet av en särskild polisstyrelse för huvudstaden.

Vad anginge återstående delen av överståthållarämbetet, syntes en uppdelning på fyra olika, under var sin byrå sorterande avdelningar kunna med fördel genomföras.

Med avseende å fördelningen mellan stat och kommun av kostnaderna för avlöningar samt andra utgifter för de ifrågasatta olika avdelningarna av ämbetet syntes den överenskommelse ligga nära till hands, att statsverket bestrede samma kostnader för två angivna avdelningar, under det Stockholms stad åtog sig att bestrida utgifterna för de båda övriga.

Staden borde alltfort ställa sig beredvillig att lämna bidrag till överståthållarens avlöning, varemot vid den skisserade organisationen av överståthållarämbetet underståthållarens ämbete skulle bliva obehövt.

Delegerade hemställde, att lönerogleringskommittén, i anslutning till anförda grundläggande synpunkter, ville ingå till Kungl. Maj:t med hemställan om bemyndigande att i samband med den till kommittén hänskjutna lönerogleringsfrågan till utredning och behandling i samråd med representanter från

Stockholms stad upptaga spörsmålet angående ändrad organisation av överståthållarämbetet samt frågan om reglering av de i samband därmed stående ekonomiska mellanhavandena mellan statsverket och Stockholms stad.

I betraktande av de betydande omgestaltningar i samhällslivet, som ägt rum under senare åren, samt de därav och av samhällsutvecklingen i övrigt föranledda stegrade krav på funktioner tillhörande överståthållarämbetets tjänsteområden, ävensom de i samband härmed ökade anspråken på förhöjda avlöningar med flera omkostnader, ansåge löneregleringskommittén önskemålen från Stockholms stads sida om utredning och eventuell uppgörelse av de ekonomiska mellanhavandena mellan staten och Stockholms stad, särskilt beträffande överståthållarämbetet och dess avdelningar, hava vunnit ökat fog, och syntes desamma kommittén ej böra tillbakavisas.

De med en sådan utredning och med förslag till uppgörelse förknippade arbeten komme emellertid att kräva en rätt betydande tid, allra helst därvid ej torde kunna undvikas att även komma in på den gamla segslitna frågan om tolagsersättningen.

Att överlämna nämnda arbeten åt löneregleringskommittén, att utföras i samråd med representanter för Stockholms stad, syntes kommittén näppeligen vara att tillstyrka i betraktande av de uppgifter, för vilkas lösning kommittén egentligen vore avsedd och som antoges under den närmare tiden komma att bli va nog så omfattande.

Lämpligast syntes kommittén vara, att, om den ifrågasatta utredningen jämte eventuellt förslags uppgörande ansåges böra komma till stånd, de därmed förbundna arbetena anförtroddes åt särskilda kommitterade eller sakkunniga, innefattande representanter både för staten och Stockholms stad.

För den händelse att de ifrågasatta arbetena med nämnda utredning m. m. komme till stånd, uppstode naturligen det spörsmål, huruvida, i avvaktan på resultatet av dessa arbeten, den vidare handläggningen av det ärende angående avlöningsförhållandena för vissa befattningshavare hos överståthållarämbetet, som genom kungl. remiss överlämnats till löneregleringskommitténs utlåtande, kunde böra tillsvidare avbrytas.

Det syntes kommittén, att så ej borde bli va förhållandet. Den framställning från överståthållarämbetet, som innefattades i de till detta ärende hörande handlingar, ådagalade nog samt angelägenheten av att vad som utan föregripande av ett mera definitivt avgörande kunde göras för förbättrade förhållanden, också måtte komma till stånd snarast ske kunde. I all synnerhet gällde detta de kanslisters och kvinnliga biträden, som — ehuru deras befattningar synes vara av stadigvarande behov påkallade och till och med kunde bereda innehavare ålderstillägg — dock, i avvaktan på reglering av verket i dess helhet, ej ännu kunnat komma på ordinarie stat och alltså fortfarande vore extra befattningshavare utan rätt till pension och, vad kanslisterna anginge, utan rätt att bli va delaktiga i civilstatens änke- och pupillkassa.

Löneregleringskommittén hade därför ansett sig böra fortsätta med det nämnda ärendets behandling och därvid söka åstadkomma ett förslag, som kunde finnas antagligt utan att lägga hinder för framdeles nödiga förändringar beträffande överståthållarämbetet och dess särskilda avdelningar vare sig i lönereglerings- eller i organisativa hänseenden.

Departementschefen.

Såsom förhållandena på senare tiden utvecklats sig, synes önskvärt, att en reglering företages av de förut oinfrämällda ekonomiska mellanhandena mellan staten och Stockholms stad. En sådan reglering komme med all sannolikhet att medföra ganska avsevärda förändringar i överståthållarämbetets organisation och verksamhetsområde. Då emellertid denna fråga är av mycket invecklad och tidskrävande natur samt till stor del faller utom ramen för löneregeringskommitténs uppdrag, synes den sålunda ifrågasatta utredningen icke lämpligen böra överlämnas åt nämnda kommitté utan, såsom kommittén föreslagit, till särskilda delegerade från staten och Stockholms stad.

I avvaktan på en dylik utredning synes emellertid, på sätt löneregeringskommittén uttalat, redan nu böra vidtagas åtgärder för förbättring av avlöningsförhållandena för vissa befattningshavare hos ämbetet m. m., vilka åtgärder ej äro av beskaffenhet att föregripa den blivande omorganisationsfrågans lösning.

Överståthållaren och underståthållaren.

Beträffande frågan om reglering av avlöningsförmånerna för överståthållaren och underståthållaren yttrar överståthållarämbetet följande:

Överståthållarämbetet.

»Att de nu utgående, sedan lång tid tillbaka fastställda löneförmånerna för överståthållaren och underståthållaren endast i mycket reducerad grad motsvara den ersättning, som vid deras fastställande ansågs böra tillkomma ifrågavarande ämbetsmän, torde icke behöva närmare åskådliggöras. Penningvärdets fall har under dessa år varit så stort, att man utan överdrift kan påstå, att dessa löner icke motsvara hälften av det värde, de hade vid deras bestämmande, vad överståthållaren beträffar ännu mindre. Uppenbart är också, att de nuvarande lönerna äro otillräckliga för att med dem kunna bestrida de levnadskostnader, som medfölja tjänsterna.

Det oaktat har överståthållarämbetet varit tveksamt, huruvida någon förbättring i dessa löneförmåner nu borde påkallas. Att helt och hållet undandraga denna fråga Kungl. Maj:ts prövning har ämbetet dock icke ansett lämpligt, men vill icke framkomma med något definitivt förslag utan endast framhålla, att i händelse Kungl. Maj:t skulle finna, att en löneförbättring åt över- och underståthållare ej längre kan uppskjutas, en lämplig form härför synes vara medgivandet av ortstillägg, ett lönetillskott som vid senare tids löneregeringar kommit till användning beträffande orter med dyra levnadskostnader.»

Löneregeringskommittén.

Löneregeringskommittén framhåller i fråga om spørsmålet om reglering av avlöningsförmånerna för överståthållaren och underståthållaren, att det vidare fullföljandet av denna fråga samt av det under de påbörjade förhandlingarna med delegerade för Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott, i sammanhang med frågan om ny organisation av överståthållarämbetet och dess särskilda avdelningar, uppkomna spørsmålet om indragning av underståthållartjänsten torde få överlämnas åt de fortsatta

förhandlingarna mellan staten och Stockholms stad samt följaktligen ej bliva föremål för vidare behandling i nu förevarande ärende.

Då frågan om reglering av överståthållarens och underståthållarens avlöningsförmåner intimt sammanhänger med och är beroende såväl av den i det föregående omförmälda utredningen rörande de ekonomiska mellanhavandena mellan staten och Stockholms stad som ock med frågan om en blivande löner reglering för landshövdingarna, finner jag i likhet med löner regleringskommittén densamma icke böra redan nu och i förevarande sammanhang upptagas till prövning och avgörande.

Departementchefen

Vidkommande frågan om löner reglering för överståthållarämbetets kansli torde till början få beröras spörsmålet om sportler i tjänsten.

Överståthållarämbetets kansli

Löner regleringskommittén anför i ämnet följande:

1. Sportler i tjänsten.

»Enligt Kungl. Maj:ts skrivelse den 31 maj 1878 till kammarkollegium och statskontoret angående den vid 1878 års riksdag beslutade löner regleringen för till landsstaten hörande tjänster undantagandes lantränkmästar- och häradskrivar-tjänsterna skulle med löner regleringens inträdande för däri inbegripna befattningshavare upphöra den dåvarande rättigheten till expeditionslösen, uppördsprocenter, provisioner m. m., dock med det undantag att vissa angivna sportler komme att till samma befattningshavare fortfarande utgå, däribland lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhöle eller eljest icke författningens enligt vore pliktig lösa, samt arvode för försäljning av utmätt fast egendom.

Löner regleringskommittén

Av riksdagens skrivelse den 14 maj 1880 nr 34 (sid. 11 och 12) framgår, hurusom vid den av 1880 års riksdag vidtagna löner regleringen för överståthållarämbetets kansli det ingick bland grunderna för regleringen, dels att den anordning, enligt vilken sekreteraren i överståthållarämbetets kansli uppburit en del av den sekreteraren i överståthållarämbetet för polisärenden egentligen tillkommande passlösen, skulle upphöra, dels ock att, i överensstämmelse med vad vid andra löner regleringar på senare tider iakttagits, all lösen för de från kansliet utgående expeditioner skulle till statsverket indragas och med stämpelpapper ersättas, dock med det vid ifrågavarande regleringar och särskilt uti kungl. brevet angående löner reglering för vissa av de till landsstaten hörande tjänster den 31 maj 1878 gjorda undantag av lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhöle och eljest icke vore pliktig att lösa.

Vid de regleringar och förändringar, som vid 1908 och 1917 års riksdagar vidtogos beträffande befattningar hos länsstyrelserna, skedde, såvitt kommittén kunnat inhämta, icke några indragningar av ovanberörda, vid 1878 års riksdag bibehållna sportler för befattningshavare vid länsstyrelserna.

Att vid nu förestående allmänna revision av löner regleringar inom den civila statsförvaltningen frågan om bibehållande eller indragning av sportler i viss omfattning kommer till behandling, torde kunna antagas.

Vid nu angivna förhållanden torde spörsmålet om sportler för befattningshavare vid överståthållarämbetets kansli ej böra utöva något inflytande vid behandlingen i nu förevarande ärende av frågan om avlöningen å stat för nämnda

befattningshavare och dess bringande i överensstämmelse med vad som gäller för motsvarande befattningshavare hos länsstyrelsen i Stockholms län. I det förslag till avlöningsvillkor, som kommittén i det följande framlägger, ingår emellertid den vid ett flertal lönerogleringar vanliga bestämmelsen, att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.»

Sportler åtnjutas endast av sekreteraren och utgöras av lösen för vederhäftighetsbevis, firma- och handelsbevis, bevis angående uppvisade stiftelseurkunder och avlagd svensk medborgared samt för utslag, begärda av svarandeparter. Sportlerna hava växlat under årens lopp; enligt av överståthållarämbetet lämnade uppgifter för tiden $\frac{1}{1}$ 1896— $\frac{1}{10}$ 1919 har sekreterarens inkomst av sportler varierat mellan 1,755 kronor (år 1900) och 6,925 kronor (år 1918). Jämväl auktionsprovisionen, som under de sista åren fördelats mellan sekreteraren, notarierna och en amanuens, har varit synnerligen växlande, beroende på konjunkturerna på fastighetsmarknaden. Under nyssnämnda tidsperiod uppgick det lägsta provisionsbeloppet under ett år till 1,125 kronor (år 1899) och det högsta till 28,235 kronor (år 1916).

Departementschefen.

Lika med lönerogleringskommittén anser jag mig icke i nu förevarande sammanhang böra till behandling och avgörande upptaga frågan om sportler i tjänsten för nu avsedda befattningshavare, då denna fråga torde komma att bliva föremål för en mera ingående utredning i samband med en blivande allmän löneroglering för den civila statsförvaltningen.

2. Sekreteraren.

Överståthållarämbetet.

I fråga om sekreteraren i överståthållarämbetets kansli anför ämbetet, att nämnde befattningshavare motsvarade landssekreterarna hos länsstyrelserna. De sportler, sekreteraren uppbure, vore sannolikt icke större än dem, som i de större länen tillkomme landssekreterarna, vilka dessutom hade förmånen att ensamma uppbära auktionsprovision. Omfånget av sekreterarens arbete vore ej heller mindre än landssekreterarnas, men ökades sannolikt i större och hastigare grad än på andra håll på grund av huvudstadens fortgående tillväxt i invånarantal och ökningen av dess område genom stora inkorporeringar. Överståthållarämbetet funne det därför rättvist, att sekreterarens avlöning icke sattes lägre än vad som beviljats landssekreteraren i Stockholms län eller till 8,100 kronor, därav 5,000 kronor lön, 2,500 kronor tjänstgöringspenningar och 600 kronor ortstillägg jämte ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års tjänstgöring.

Lönerogleringskommittén.

Lönerogleringskommittén anför beträffande sekreterarens avlöningsförmåner följande:

»I Kungl. Maj:ts framställning till 1880 års riksdag var berörda avlöning föreslagen till likhet med vad som då gällde för landssekreteraren i Stockholms län. I denna avlöning ingingo tjänstgöringspenningar med 2,000 kronor.

Enär emellertid landssekreterarna i åtta av rikets län då åtnjöto i tjänstgöringspenningar allenast 1,500 kronor samt dessa befattningar måste anses i vikt och ansvar fullt jämförliga med sekreterartjänsten i överståthållarämbetets kansli. Fann riksdagen sig äga befogad anledning att fastställa tjänstgöringspenningarna för bemälda sekreterare till allenast 1,500 kronor.

Den indelning av länen i tre klasser med avseende å tjänstgöringspenningarna för landssekreterare och landskamrerare (respektive 2,900, 2,500 och 2,100 kronor), som gällde enligt 1908 års löne reglering för länsstyrelserna, är numera enligt beslut vid 1917 års riksdag ändrad.

På förslag av Kungl. Maj:t har nämligen sistnämnda riksdag medgivit, att avdelningscheferna i tredje klassens län, dämera Uppsala, Blekinge, Gottlands, Hallands, Västmanlands och Jämtlands län, blivit från och med år 1918 likställda i fråga om tjänstgöringspenningar med landssekreterare och landskamrerare i andra klassens län (dit även Stockholms län hörde) och således undfått i tjänstgöringspenningar 2,500 kronor.»

Vid nu angivna förhållanden anser kommittén sekreterarens avlöningsförmåner å stat böra bestämmas i likhet med vad som gäller för landssekreteraren i Stockholms län.

På sålunda anförda skäl anser jag mig i denna del böra tillstyrka överståthållarämbetets av löne regleringskommittén förordade förslag; och skulle alltså sekreteraren åtnjuta en avlöning av 8,100 kronor, därav 5,000 kronor lön, 2,500 kronor tjänstgöringspenningar och 600 kronor ortstillägg, vartill skulle kunna komma ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem års tjänstgöring.

Departementschefen.

Vidkommande notariernas löneförmåner yttrar överståthållarämbetet i sin skrivelse den 28 december 1916 följande:

3. Notarierna.

Överståthållarämbetet

»Det är uppenbart, att notariernas löneförmåner numera icke äro tillräckliga att ersätta juridiskt utbildade personer för deras arbete och att det med stor säkerhet kan anses omöjligt att erhålla kompetenta och dugliga tjänstemän på dessa platser, om icke utsikt förefunnes att bredvid tjänsten förvärva biinkomster. Men utsikterna därför äro icke desamma nu som vid tiden för lönerna fastställande. Till följd av det stora antal jurister, som ägna sig åt advokatverksamheten och erhålla uppdrag såväl i allmänna inrättningar, banker med mera som ock hos enskilda, är konkurrensen om vad som förut lätt nog kunde av tjänstemännen förvärfvas som biinkomster numera mycket stor och sannolikt större i Stockholm än i övriga delar av landet. Men även om ifrågavarande tjänstemän kunna förskaffa sig inkomster bredvid tjänsten, kan dock sådant icke längre medgivas i den utsträckning, som fordom förekommit. På grund av de ständigt ökade göromålen, en ökning, som hastigt påskyndas i huvudstaden genom inkorporering

av vidsträckta områden, måste nämligen av notarierna numera utkrävas ett arbete, som tager största delen av deras arbetskraft i anspråk och binder dem dagligen vid ämbetsrummet. Utsikterna till befordran äro synnerligen små, då härför endast en plats, sekreterartjänsten, står dem öppen. Någon befordran till landssekreterare har nämligen hittills icke förekommit.

Det är därför nödvändigt, att förbättring i notariernas ordinarie inkomster snarast möjligt åstadkommes och att de tillerkännas motsvarande löner som länsnotarierna. Därvid böra de avlöningar, som tillkomma länsnotarierna i Stockholms län, tjäna till mönster. Med dessa tjänstemän äro nämligen kansliets notarier närmast att likställa, enär de hava sin verksamhet i samma stad med likartade levnadskostnader, ungefär likartat arbete och samma utsikter att förvärva sig inkomster bredvid tjänsten.»

Sedermera har överståthållarämbetet i sin skrivelse den 8 juli 1918 förmält, att vid den år 1917 genomförda omorganisationen av fögderiförvaltningen beträffande avlöningsförmåner m. m. för de befattningshavare vid länsstyrelsen i Stockholms län, nämligen länsassessorerna, vilka motsvarade notarierna, medgivits vida förmånligare villkor än som gällde, då ämbetet avlät sin skrivelse av den 28 december 1916 och som däri tagits till förebild. Överståthållarämbetet har därför hemställt, att gällande avlöningsförmåner för bemälda befattningshavare vid länsstyrelsen i Stockholms län måtte tillerkännas notarierna å ämbetets kansli.

Beträffande notariernas arbete, tjänstgöringstid och extra inkomster inhämtas av en utav överståthållarämbetet till löneregleringskommittén avgiven promemoria följande:

Notariernas huvudsakliga göromål bestå i dels uppsättande av förslag till beslut i mål om lagsökning, verkställighet av domar, utmätning, kvarstad, skingringsförbud, reseförbud, avhysning och annan handräckning, till beslut om förvandling av straff och till protokoll, skrivelser och köpebrev i ärenden angående exekutiva auktioner, dels granskning av handlingar, hörande till ärenden rörande förenings- och firmaregistren, och dels meddelande av kommunikationsresolutioner. De föredraga vid behov handlingarna i dessa ärenden för underståthållaren och sekreteraren.

De äro pliktiga att tillstädesvara å tjänsterummet, en var av dem varannan dag från klockan 10 f. m. till klockan 3 e. m. Det må emellertid anmärkas, att arbetstiden å tjänsterummet endast undantagsvis kan avslutas klockan 3 e. m., samt att den för dagen ledige notarien merändels måste någon stund på dagen inställa sig för ett eller annat ärende, såsom för avlämnande av utfört hemarbete. Det är vidare att märka, att ämbetet för närvarande befinner sig i en vågdal med hänsyn till mängden av exekutiva auktioner, vilka förrättningar eljes kräva ett betydligt större arbete av notarierna, så att de vissa tider måst tillbringa alla de eljes lediga dagarna med protokollsskrivning.

Ingendera av notarierna åtnjuta några extra inkomster för bestyr i sammanhang med tjänsten, utom auktionsprovisionen.

Löneregleringskommittén erinrar, att vid 1880 års lönereglering, notariernas avlöning å stat sattes lika med vad som då var bestämt för länsnotarien i Stockholms län. Kommittén anför vidare:

Löneregleringskommittén.

»För ett rätt bedömande av frågan om notariernas tjänsteställning ansåg kommittén önskvärt att erhålla ytterligare upplysningar och hänvände sig därför genom sin ordförande till överståthållaren med anhållan att genom hans föranstaltande kommittén måtte sättas i tillfälle att i ämnet samtala med ämbetsman hos överståthållarämbetet, som överståthållaren därom anmodade.

I anledning därav har kommittén vid plenisammanträde fått mottaga besök av underståthållaren, som därvid besvarat till honom ställda frågor och, på given anledning, lämnat kommittén meddelande om den del — understundom mycket väsentlig — underståthållaren tagit i kansliets arbeten, till lättnad för sekreteraren i dennes arbetsbörda. Underståthållaren framhöll önskvärdheten för ämbetsverket, att, om ej båda notarierna kunde erhålla länsassessors ställning, åtminstone den ena notariebefattningen måtte därtill ombildas.

Inför den förestående allmänna revisionen av löneregleringar inom den civila statsförvaltningen, men än mera med hänsyn till den omorganisation av överståthållarämbetet och dess samtliga avdelningar, som synes framträda såsom ett önskemål från Stockholms stads sida, har kommittén ansett försiktigheten bjuda att i fråga om notarierna i överståthållarämbetets kansli ej gå längre än överståthållarämbetet själv tänkte sig i den remitterade skrivelsen av den 28 december 1916 eller att bägge notarierna skulle i avlöningshänseende bliva likställda med länsnotarie av högre grad vid länsstyrelsen i Stockholms län.

Kommittén föreslår därför, att notarierna skulle erhålla i avlöning å stat 3,900 kronor, därav lön 2,200 kronor, tjänstgöringspenningar 1,400 kronor och ortstillägg 300 kronor, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vartdera å 500 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 år.

Av den förebragta utredningen framgår, att göromålen å överståthållarämbetets kansli till följd av Stockholms stads hastigt fortgående utveckling ökats så, att notarierna numera måste ägna större delen av sin arbetskraft för tjänstgöring hos ämbetet. Vidare är att märka, att befordringsutsikterna för dessa tjänstemän äro mycket små. Vid nu angivna förhållanden synes nödvändigt, att ifrågavarande befattningar förenas med större avlöningsförmåner än de nuvarande. Med hänsyn emellertid till angelägenheten av att icke föregripa den blivande omorganisationen av och därmed följande definitiva lönereglering för överståthållarämbetet anser jag mig icke kunna gå längre än löneregleringskommittén föreslagit eller att notarierna skulle erhålla samma avlöningsförmåner som länsnotarie av första lönegraden i Stockholms län. Avlöningen skulle alltså bliva 3,900 kronor, varav 2,200 kronor lön, 1,400 kronor tjänstgöringspenningar och 300 kronor ortstillägg, jämte tre ålderstillägg till

Departementschefen.

lönen å vartdera 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring. Såsom villkor för åtnjutande av dessa förhöjda avlöningsförmåner bör givetvis stadgas en viss bestämd daglig arbetstid å tjänsterummet. Härtill återkommer jag emellertid längre fram.

4. Kanslisterna.
Överståthållarämbetet.

Överståthållarämbetet framhåller i skrivelsen den 28 december 1916, att kanslisternas avlöningar redan reglerats i överensstämmelse med motsvarande avlöningar vid länsstyrelserna, samt hemställer därför endast, att berörda tjänstemän måtte uppföras å ordinarie stat och därmed komma i åtnjutande av pensionsrätt.

I skrivelsen den 8 juli 1918 har ämbetet därefter hemställt, att kanslisterna måtte tillerkännas de avlöningsförmåner, som vid omorganisationen av fogderiförvaltningen år 1917 bestämdes för landskanslisterna vid länsstyrelsen i Stockholms län.

I fråga om kanslisternas tjänstgöringsförhållanden m. m. har överståthållarämbetet sedermera hos löneregeringskommittén meddelat följande:

En kanslist för diarium över utsökningsärenden, särskild avdelning av denna dagbok för mål, som avses i lagen den 26 april 1907 om handräckning för fordrans utfående, dagbok över mål, som avses i lagarna om införsel i avlöning, pension eller livränta och om förbud för vissa underhållsskyldiga att utflytta från riket m. m. samt förteckning över ingivna avhandlingar om lösöreköp. Denne kanslist är tillika kommissionär å kansliet, vilken befattning årligen inbringar enligt uppgift omkring 300 kronor.

En kanslist för särskilda diarium över ärenden rörande firmor, ekonomiska föreningar och släktnamn samt upprättat förslag till kungörelser och bevis rörande samma ärenden. Denne kanslist har på begäran tillhandagått allmänheten med uppsättande av anmälningar och ansökningar i omförmälda ärenden. Han har fullgjort detta arbete på fritid och har under de sista åren med den ofantliga tillströmning av tillfälliga kristidsfirmor, som då varit rådande, på detta arbete förtjänat, enligt uppgift, belopp, som till och med överstigit hans avlöning i tjänsten.

En kanslist för ekonomidiarium, diarium över byggnadsärenden och särskilda diarium över ämbetets tre räkningar hos riksbanken samt upprättat förslag till intyg enligt § 3 i förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning efter att hava företagit nödig undersökning om den rörelse, vari vinnande av inteckning åsyftas. För bestyr i samband med upprättande av förslag till omförmälda bevis åtnjuter denne kanslist en årlig inkomst av, enligt uppgift, omkring 200 kronor.

En kanslist för fängdiarium och diarium över till urbota bestraffning dömda, på fri fot varande personer samt biträder övriga kanslisterna.

Kanslisterna ombesörja jämväl expediering av de ärenden, som höra till de av dem förda diarierna.

Löneregeringskommittén

Efter erinran om vad beträffande anställande och avlöande av de nuvarande kanslisterna förekommit finner löneregeringskommittén hinder ej

böra möta att å ordinarie stat uppföra numera till antalet fyra kanslist-befattningar hos överståthållarämbetets kansli med avlöningar lika med landskanslister vid länsstyrelsen i Stockholms län enligt 1917 års reglering, nämligen: lön 1,500 kronor, tjänstgöringspenningar 900 kronor och ortstillägg 200 kronor eller tillhopa 2,600 kronor, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vartdera å 400 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 år.

Då det måste anses ådagalagt, att ett stadigvarande behov numera förefinnes av fyra kanslister å överståthållarämbetets kansli, anser jag mig böra tillstyrka uppförande av fyra sådana befattningar å ordinarie stat. I enlighet med kommitténs förslag torde kanslisterna böra erhålla samma avlöningsförmåner som landskanslisten i Stockholms län eller 2,600 kronor, varav 1,500 kronor lön, 900 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg jämte tre ålderstillägg till lönen å vartdera 400 kronor efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring.

*Departement-
schefen.*

Jämväl beträffande de kvinnliga biträdena hemställer överståthållar- 5. Kvinnliga
ämberet, att de måtte erhålla anställning å ordinarie stat med ty åtföljande pensionsrätt, därvid deras avlöningar borde höjas med 50 kronor, motsvarande den avgift för pensionering, de nu få vidkännas. *Överståthållar-
lärambetet.*

De kvinnliga biträdena hava följande arbete:

Ett kvinnligt skrivbiträde för bötesdiarium, handräkningsdiarium och dagbok över handelsidkare, som icke anmält firma, upprättar register till ärenden, hörande till de av henne förda diarierna samt till ekonomidiarium, diarium över byggnadsärenden, depositionsdiarierna, fångdiarium och diarium över till urbota bestraffning dömda, på fri fot varande personer samt utför kassagöromål och åtskillig expediering.

TVå kvinnliga skrivbiträden utföra utskrifter av utgående expeditioner.

Löneregleringskommittén hemställer, att ifrågavarande tre biträdes-befattningar måtte uppföras å ordinarie stat, därvid dock deras avlöningsförmåner torde böra bestämmas i enlighet med den år 1919 genomförda regleringen av de kvinnliga biträdenas vid statens verk och myndigheter avlöningsförmåner i allmänhet.

*Lönereg-
leringskom-
mittén.*

I enlighet härmed skulle avlöningen för ett kvinnligt biträde av andra graden bliva: lön 1,300 kronor, tjänstgöringspenningar 500 kronor och ortstillägg 200 kronor, eller tillhopa 2,000 kronor, och för ett vart av två biträden av första graden: lön 1,100 kronor, tjänstgöringspenningar 300 kronor och ortstillägg 200 kronor, eller tillhopa 1,600 kronor. För samtliga dessa biträden skulle avlöningen kunna höjas med tre ålderstillägg, vartdera å 200 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring,

och skulle av varje ålderstillägg 100 kronor anses tillhöra lönen och 100 kronor tjänstgöringspenningarna.

Departementschefen.

Vad löneregeringskommittén sålunda föreslagit har icke givit mig anledning till erinran.

6. Vaktmästarna.

Överståthållarämbetet.

I fråga om vaktmästarna har överståthållarämbetet ej ifrågasatt någon ändring i deras löneförmåner.

Löneregeringskommittén.

Löneregeringskommittén erinrar, att vaktmästarna vid överståthållarämbetets kansli fått sina avlöningsförmåner bestämda genom den av 1918 års lagtima riksdag beslutade löneregeringen för vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

Departementschefen.

Vid nu angivna förhållande torde någon ändring i ifrågavarande befattningshavares avlöningsförmåner icke vara erforderlig.

7. Extra biträden och vikariatsersättningar m. m.

Överståthållarämbetet.

Överståthållarämbetet anför i sin skrivelse den 28 december 1916, att därest de i skrivelsen föreslagna löneförbättringarna bifölles, detta medförde nödvändigheten att höja anslaget för vikariatsersättningar för semestertjänstgöring, på grund av de förhöjda tjänstgöringspenningarna, efter vilka semesterarvodena beräknades. Denna förhöjning uppginge till 254 kronor 67 öre, och hemställer ämbetet, att anslaget för extra biträden och vikariatsersättningar m. m. måtte höjas från 5,000 till 5,250 kronor.

Löneregeringskommittén.

Såsom avlöningsförmånerna för ordinarie befattningshavare skulle gestalta sig enligt löneregeringskommitténs förslag, anser kommittén vikariatsersättningar för semestervikariat och vid sjukdomsförfall för vissa befattningshavare böra upptagas högre än vad överståthållarämbetet beräknat. Kommittén har tänkt sig, att det ifrågavarande anslaget skäligen kunde sättas till 5,600 kronor.

Departementschefen.

Mot vad löneregeringskommittén sålunda föreslagit har jag intet att erinra.

Sammanfattning.

Vid bifall till vad jag ovan föreslagit skulle staten för överståthållarämbetets kansli erhålla följande utseende:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 sekreterare	5,000	2,500	600	8,100	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 notarie	2,200	1,400	300	3,900	
1 d:o	2,200	1,400	300	3,900	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 kanslist	1,500	900	200	2,600	
3 kanslisters	4,500	2,700	600	7,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	
1 kvinnligt biträde av första graden	1,100	300	200	1,600	} Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolande av varje avlöningsförhöjning 100 kronor anses tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningarna.
1 d:o d:o	1,100	300	200	1,600	
1 vaktmästare ¹	900	550	150	1,600	} Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
1 d:o ¹	900	550	150	1,600	
För extra biträden och vikariatsersättningar m. m.	—	—	—	5,600	
Summa kronor	—	—	—	40,300	

¹ I fråga om bostad m. fl. förmåner skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (sv. förf.-saml. nr 836).

Överståthållarämbetet framhåller, att för åtnjutande av lön efter lönestat för ämbetets kansli bör följa skyldighet att underkasta sig i tillämpliga delar de villkor och bestämmelser, som i motsvarande hänseende äro gällande för länsstyrelserna, även beträffande skyldighet att vara tillstädes å tjänsterummet viss tid av dagen.

Avlöningsvillkor.
Överståthållarämbetet.

Löneregleringskommittén anför, att, då kommittén skolat föreslå avlöningsvillkor för ordinarie befattningshavare vid överståthållarämbetets kansli, det varit kommittén angeläget att tillse, att villkoren bleve sådana, att de icke lade hinder i vägen för eller försvårade vare sig den allmänna revisionen av lönereglingar inom den civila statsförvaltningen eller en eventuell omorganisation av överståthållarämbetet eller dess avdelningar.

Löneregleringskommittén.

Med beaktande av vad under de senare åren bestämts i åtskilliga hänseenden i fråga om avlöningsvillkor har kommittén föreslagit vissa villkor och bestämmelser för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som upptagas i den nya avlöningsstaten för överståthållarämbetets kansli, varvid kommittén emellertid förutsatt, att för nuvarande ordinarie vaktmästare skulle fortfarande tillämpas för dem nu gällande avlöningsvillkor.

Beträffande frågan om den dagliga arbetstiden å tjänsterummet yttrar kommittén, att kommittén vid avgivande av sitt förslag till ny avlöningsstat för överståthållarämbetets kansli med tillhörande avlöningsvillkor förutsatt, att för samtliga ordinarie tjänst innehavare bleve föreskrivet, att de skulle, i den mån ej undantag kunde anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag.

Departementschefen.

Därest mitt förslag till avlöningsstat vinner bifall, erfordras givetvis en bestämmelse om viss daglig arbetstid på tjänsterummet för de å berörda stat upptagna befattningshavarna, och har jag fördenskull för avsikt att sedermera tillstyrka Kungl. Maj:t att i instruktionen för överståthållarämbetet intaga ett stadgande i ämnet huvudsakligen av det innehåll, löne-regleringskommittén förordat.

Mot de av kommittén föreslagna avlöningsvillkoren har jag icke funnit något att anmärka.

Följande villkor och bestämmelser skulle alltså stadgas för åtnjutande av de i den föreslagna nya avlöningsstaten för överståthållarämbetets kansli upptagna avlöningsförmåner, nämligen:

i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av överståthållarämbetet eller dess avdelningar eller eljest kan varda stadgad, ävensom därest vissa till överståthållarämbetets kansli hörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överlämnas;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom statsförvaltningen i Stockholm;

att med ordinarie befattning vid överståthållarämbetets kansli icke må förenas annan tjänst å rikets eller riksdagens stat samt med sekreterartjänsten ej heller befattning å kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid överståthållarämbetets kansli ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej, vad angår sekreteraren, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, överståthållarämbetet, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i hakte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsfall, eller när det erfordras för beredande av semester, manlig befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid överståthållarämbetets kansli, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänst-

göringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar men eljest däremot svarande belopp;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av avlöningen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter, vad angår vaktmästare, tre år samt beträffande annan befattningshavare fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare tre respektive fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare tre respektive fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda avlöningsförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej må tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att därvid bör notarie, kanslist, kvinnligt biträde och vaktmästare tillgodoräknas den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från befattningshavarens tillträde till innehavande befattning eller däremot svarande extra befattning hos överståthållarämbetets kansli med av riksdagen medgiven avlöning;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av avlöningsförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att från tjänsten avgå, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av sekreteraren under en och en halv månad, av notarie, kanslist och kvinnligt biträde under en månad samt av vaktmästare under femton dagar; samt

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya avlöningsstatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

i fråga om särskilda föreskrifter för kvinnliga befattningshavare:

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare skola i övrigt lända till efter rättelse de föreskrifter, som äro eller kunna vara utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

Därjämte torde böra förklaras:

att en var, som med eller efter ingången av år 1921 tillträder ordinarie befattning vid överståthållarämbetets kansli, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar vid överståthållarämbetets kansli, vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola vara bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föränledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem.

Såsom överståthållarämbetet framhåller, kommer ett bifall till de föreslagna löneförbättringarna att medföra en synnerligen behövlig förbättring i pensionsförhållandena, i det att kanslisterna och de kvinnliga biträdena bliva berättigade till pension, en förmån, som de nu sakna, notarierna komma i åtnjutande av höjning av den nu synnerligen otillfredsställande pensionen och även sekreteraren erhåller förbättring i sina pensionsvillkor.

Reglering av pensionsförhållandena för överståthållaren och underståthållaren.

Beträffande åter överståthållaren och underståthållaren anför överståthållarämbetet:

Överståthållarämbetet.

»Bemälda ämbetsmäns pensionsförhållanden ställa sig ofördelaktigare än för andra ämbetsmän såväl inom administrationen i sin helhet som särskilt inom

överståthållarämbetet. För överståthållaren utgår för närvarande pensionen med 5,600 kronor och för underståthållaren med 5,000 kronor. Vid en jämförelse med de pensionsbelopp, som tillerkänts tjänstemännen inom de verk, som varit föremål för lönerreglering, finner man, att ämbetsmän i motsvarande och lägre tjänstegrad tillerkänts pensioner överstigande de till överståthållaren och underståthållaren utgående. Men ännu mera framträder missproportionen, om man jämför deras pensioner med de underordnades inom samma verk. Sålunda utgå från Stockholms stad i pensioner

till polismästaren	kronor 6,000: —
» kamreraren	» 6,000: —
» polisdomaren.	» 5,250: —
» förste polisintendenten	» 5,200: —
» polissekreteraren	» 5,200: —

Förslag att öka pensionerna för sistnämnda tre befattningshavare är föremål för stadsfullmäktiges prövning.

Av dessa överståthållaren och underståthållaren underställda befattningshavare hava sålunda två högre pension än överståthållaren och samtliga högre än underståthållaren. Därtill kommer, att, därest begärd löneförhöjning beviljas sekreteraren i överståthållarämbetets kansli, även denne kommer att åtnjuta högre pension än underståthållaren. Anledningen till denna oegentlighet är att finna i den omständighet, dels, vad överståthållaren beträffar, att en del av hans lön upptages som taffelpenningar och dels beträffande båda att avlöningen är från både stat och kommun och att kommunens tillskott måste tagas i betraktande vid statslörens utmätande. I följd därav blir denna satt så låg, att det pensionsunderlag, som enligt allmänna regler för pensionering skulle läggas till grund för pensionen, blir lägre för överståthållaren och underståthållaren än för de tjänstemän, som erhålla lönen i sin helhet från samma håll. För att avhjälpa denna orättvisa torde bästa utväg vara, att, därest någon höjning av de delar av lönerna, som äro grundläggande för pensionsunderlaget, icke sker, fixa pensioner bestämmas.»

Överståthållarämbetet föreslår därför, att pensionerna för överståthållaren och underståthållaren sättas till 6,000 kronor för var och en i likhet med vad ämbetsmän av motsvarande tjänstegrad för närvarande åtnjuta.

Löneregleringskommittén.

Löneregleringskommittén anser den omständigheten, att frågan om reglering av avlöningsförmånerna för överståthållaren och underståthållaren ej nu göres till föremål för avgörande, icke utgöra hinder för att till skärskådande och prövning upptaga berörda befattningshavares pensionsförhållanden. I sådant avseende har kommittén intet att erinra mot att, i anslutning till vad överståthållarämbetet hemställt, för såväl överståthållaren som underståthållaren fastställes särskilt pensionsunderlag till belopp av 6,000 kronor.

Departementschefen.

I likhet med löneregleringskommittén finner jag det ändamålsenligt, att överståthållarens och underståthållarens pensionsförhållanden nu regleras, så att dessa ämbetsmän i avseende å pensionens storlek komma i ett mera lämpligt förhållande till motsvarande andra ämbetsmän inom statsförvaltningen och icke minst till dem underordnade befattningshavare inom överståthållarämbetet. I detta sammanhang må meddelas, att, enligt vad jag inhämtat, pensionerna för polisdomaren, polisintendenterna och sekreteraren i överståthållarämbetet för polisärenden numera höjts till 5,400 kronor. Jag tillstyrker därför, att för en var av överståthållaren och underståthållaren pensionsunderlaget bestämmes till 6,000 kronor. Hinder lär ej möta mot att denna förhöjning må vinna tillämpning redan från och med den 1 juli 1920.

Jämlikt beslut av 1908 års riksdag utgår det å överståthållarämbetets stat uppförda anslaget till hyresersättning för överståthållarämbetets kanslis ämbetslokal med ett belopp av 11,600 kronor.

Förhöjd hyresersättning för överståthållarämbetets kanslis ämbetslokal.

I skrivelse den 19 september 1919 har överståthållarämbetet meddelat, att sedan Stockholms stad i behörig ordning till den 1 oktober 1919 uppsagt det mellan staden och ämbetet gällande kontrakt angående för kansliets räkning förhyrda lokaler inom egendomen nr 6 vid Slottsbacken, ämbetet nödgats träffa nytt avtal med staden om förhyrande av ifrågavarande lokaler mot en med 4,000 kronor för år förhöjd hyra. Då det ordinarie anslaget till ämbetet icke lämnade tillgång till det ökade hyresbeloppet, har ämbetet hemställt, att Kungl. Maj:tt måtte bemyndiga statskontoret att till ämbetet för gäldande av den ökade hyran från och med den 1 oktober 1919 tillsvida utbetala ett årligt belopp av 4,000 kronor och således för år 1919 1,000 kronor.

Överståthållarämbetet.

Statskontoret har i häröver infortrat utlåtande av den 27 september 1919 anfört:

Statskontoret.

»För bestridande av den ökade hyresutgiften för fjärde kvartalet av år 1919, 1,000 kronor, torde näppeligen förefinnas annan utväg än att anlita sjätte huvudtitelns anslag till extra utgifter. Vad år 1920 angår, torde böra å tilläggsstat för ändamålet äskas ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor. Då man väl får räkna med, att den förhöjda hyran kommer att utgå jämväl under år 1921, torde av 1920 års riksdag även böra begäras enahanda belopp å 1921 års riksstat. Att på grund av hyresförhöjningen vidtaga ökning i ordinarie anslaget till överståthållarämbetet må icke förefinnas något annat medel än att tilläggsstat för ändamålet äskas ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 128 häft. (Nr 154.)

hållarämbetet torde likväl ej vara nödvändigt, utan synes det erforderliga förstärkningsbeloppet kunna, åtminstone tillsvidare, uppföras å extra stat.»

Departementschefen.

Till en början må meddelas, att Kungl. Maj:t den 10 oktober 1919 anbefallt statskontoret att till överståthållarämbetet för gäldande av förhöjd hyra för tiden 1 oktober—31 december 1919 för ämbetets kanslis lokaler utbetala ett belopp av 1,000 kronor från sjuätte huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter.

För bestridande av förhöjd hyra under innevarande år för berörda ämbetslokaler torde, såsom statskontoret föreslagit, böra å tilläggsstaten för år 1920 äskas ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor. Något anslag för ändamålet har visserligen icke beräknats i årets statsverksproposition, men lär, enligt vad jag från chefen för finansdepartementet inhämtat, medel därtill kunna beredas å budgeten.

Vad slutligen år 1921 och följande år beträffar, torde ifrågavarande å överståthållarämbetets stat uppförda anslag till ämbetets kanslis ämbetslokal böra höjas med 4,000 kronor till 15,600 kronor.

Ekonomisk innebörd.

Det ordinarie anslaget till överståthållarämbetet är för innevarande år upptaget till 98,622 kronor. Då av den nu gällande ordinarie staten för underståthållaren och överståthållarämbetets kansli, slutande å 26,100 kronor, å kansliet belöper 19,100 kronor samt det av mig framlagda förslaget till stat för kansliet har en slutsumma av 40,300 kronor, skulle vid bifall till nämnda förslag erfordras en höjning av ifrågavarande ordinarie anslag med 21,200 kronor. Därest mitt förslag om höjande av det å överståthållarämbetets stat uppförda anslaget till hyresersättning för ämbetets kanslis ämbetslokal godtages, kräves av denna anledning en höjning av förevarande ordinarie anslag med 4,000 kronor. Sammanlagt skulle alltså anslaget från och med år 1921 höjas med 25,200 kronor till 123,822 kronor. Denna ökning innebär emellertid ej en helt ny utgift för statsverket. Därest å förslaget till avlöningsstat för överståthållarämbetets kansli icke upptagits kanslisterna och de kvinnliga biträdena, hade å extra stat för år 1921 för provisorisk förbättring av berörda befattningshavares avlöningsförmåner måst äskas ett anslag till av överståthållarämbetet såsom erforderligt ansett belopp av 15,400 kronor. Den verkliga utgiftsökningen för statsverket för överståthållarämbetet uppgår alltså endast till 9,800 kronor.

Departementschefens hemställan.

Under återopande av vad sålunda i skilda hänseenden anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels godkänna ej mindre det av mig framlagda

förslaget till avlöningsstat för överståthållarämbetets kansli, att tillämpas från och med år 1921, än även de av mig förordade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av de i berörda statförslag upptagna avlöningsförmånerna;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1921 tillträder ordinarie befattning vid överståthållarämbetets kansli, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar vid överståthållarämbetets kansli, vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt hittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem;

dels besluta, att pensionsunderlaget för överståthållaren och underståthållaren skall, räknat från och med den 1 juli 1920, utgöra 6,000 kronor;

dels från och med år 1921 höja det å överståthållarämbetets stat uppförda anslaget till hyresersättning för överståthållarämbetets kanslis ämbetslokal från 11,600 kronor med 4,000 kronor till 15,600 kronor;

dels, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1921 höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till överståthållarämbetet från 98,622 kronor med 25,200 kronor till 123,822 kronor;

dels ock för gäldande av förhöjd hyra för överståthållarämbetets kanslis ämbetslokal på tilläggsstat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Corin.
